

Nr 29

Regeringens proposition med förslag till ändringar i lagen (1938:274) om rätt till jakt och lagen (1950:596) om rätt till fiske;

beslutad den 13 februari 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag som har samband med den nya regeringsformen (RF). Förslagen avser i första hand normgivningsbemyndiganden för regeringen beträffande de i 8 kap. 7 § RF angivna ämnen jakt och fiske. Bemyndigande behövs för att regeringen och underordnade förvaltningsmyndigheter skall få samma normgivningskompetens inom berörda ämnesområden som f. n. Riksdagen föreslås genom s. k. blankettstraffstadgande föreskriva även annan rättsverkan än böter för överträdelse av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av bemyndigandet. Vidare föreslås att vissa bestämmelser som hittills har stått i författningar som har beslutats av regeringen flyttas över till lag.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1938: 274) om rätt till jakt dels att 24 § 3 mom., 26 § 1 och 2 mom. samt 27 och 38 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 26 a, 29 a och 30 a §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

3 mom.¹ Beträffande område, där stam av vildkanin eller vildmink finnes, får länsstyrelsen förordna att jakt efter sådant djur skall genom därtill av länsstyrelsen särskilt utsedda jägare bedrivas för att söka utrota stammen. Förordnas om dylik jakt, äger länsstyrelsen tillika föreskriva de undantag från bestämmelserna i denna lag som behövas för jaktens ändamålsenliga bedrivande. Länsstyrelsen bestämmer även hur det skall förfaras med djur som dödas eller fångas vid jakten.

3 mom. Beträffande område, där stam av vildkanin eller vildmink finnes, får regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer förordna att jakt efter sådant djur skall genom därtill av myndigheten särskilt utsedda jägare bedrivas för att söka utrota stammen. Förordnas om dylik jakt, äger myndigheten tillika föreskriva de undantag från bestämmelserna i denna lag som behövas för jaktens ändamålsenliga bedrivande. Myndigheten bestämmer även hur det skall förfaras med djur som dödas eller fångas vid jakten.

26 §

1 mom.² Den som vill utöva jakt vare pliktig erlægga jaktvårdsavgift.

Till bevis om att den jagande fullgjort vad honom enligt första stycket åligger skall han vid jakten medföra ett för honom gällande jaktkort; och vare han pliktig att vid anfordran uppvisa kortet för polisman eller med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning, befattningshavare vid domänverket eller vid tullverkets kust- eller gränsbevakning, lappfogde eller tillsynsman vid lappväsendet, stiftsjägmästare eller dennes biträden ävensom för den som äger, innehar eller vårdar

Till bevis om att den jagande fullgjort vad honom enligt första stycket åligger skall han vid jakten medföra ett för honom gällande jaktkort; och vare han pliktig att vid anfordran uppvisa kortet för polisman eller med polismans befogenhet utrustad ordningsvakt för jaktbevakning, befattningshavare vid domänverket, vid tullverkets kust- eller gränsbevakning eller vid lantbruksnämnds rennäringsavdelning, stiftsjägmästare eller dennes biträden ävensom för den som äger, innehar eller vårdar marken

¹ Senaste lydelse 1967: 616.

² Senaste lydelse 1955: 43.

Nuvarande lydelse

marken eller den eljest där äger jakträtt; skolande den befattningshavare vid domänverket, *lappväsendet* och stiftsnämnd sålunda tillkommande befogenheten att påfordra uppvisande av jaktkort hava avseende allenast å mark som står under hans förvaltning eller uppsikt.

2 mom.³ Från skyldighet att erlægga jaktvårdsavgift äro befriade:

Konungen och medlemmar av det kungliga huset; samt svensk eller norsk *lapp* vid utövning av den rättighet att jaga, som enligt vad särskilt är *stadgat må tillkomma* honom i vissa delar av riket.

Bestämmelserna om jaktvårdsavgift äga icke tillämplighet i fråga om rätten att döda djur enligt 14 § 2 mom. eller 15 § och ej heller i fråga om fångst av vildkanin enligt 24 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

eller den eljest där äger jakträtt; skolande den befattningshavare vid domänverket, *lantbruksnämnds rennäringsavdelning* och stiftsnämnd sålunda tillkommande befogenheten att påfordra uppvisande av jaktkort hava avseende allenast *på* mark som står under hans förvaltning eller uppsikt.

2 mom. Från skyldighet att erlægga jaktvårdsavgift äro befriade:

Konungen och medlemmar av det kungliga huset; samt svensk eller norsk *same* vid utövning av den rättighet att jaga, som enligt *särskilda bestämmelser tillkommer* honom i vissa delar av riket.

26 a §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fridlysning, jakttider och jaktmedel samt de föreskrifter i övrigt som behövas för att jakt och viltskydd skall kunna bedrivas på ett sätt som tillgodoser såväl allmänna som enskilda intressen. Regeringen bemyndigas också att besluta föreskrifter om avgifter för ülg eller kronhjort som fälles.

27 §⁴

Talan mot polismyndighets beslut enligt 23 § föres hos länsstyrelsen genom besvär. Mot länsstyrelsens beslut må talan ej föras.

Mot länsstyrelsens beslut enligt 10, 11 eller 13 § eller rörande föreläggande eller förordnande med stöd av 24 § 1 mom. första stycket föres talan hos kammarrätten genom besvär. I fall, som avses i 11 §, skola besvär anföras inom två månader från det klaganden erhöi del av beslutet.

³ Senaste lydelse 1967: 616.

⁴ Senaste lydelse 1974: 1069.

Nuvarande lydelse

Talan mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag föres hos regeringen genom besvär.

Meddelande om länsstyrelsens eller kammarrätts beslut med stöd av 11 § skall införas i tidning inom orten. Delgivning av beslutet skall anses ha skett den dag då meddelandet infördes i tidningen.

Föreslagen lydelse

Talan mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag *eller mot beslut enligt 24 § 3 mom. av annan myndighet än regeringen* föres hos regeringen genom besvär.

29 a §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a § dömes, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brott som avses i första stycket att anse som grovt, dömes till fängelse i högst ett år, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift.

Begår barn under femton år förseelse mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a § svarar, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift, den som har vårdnaden om barnet för förseelsen, om det ej kan visas, att den skett utan hans vetskap eller att han gjort vad på honom ankommit för att hindra densamma.

30 a §

Djur, skinn, bo eller ägg som någon har erhållit genom brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a § skall, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift, förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt.

Fångstredskap och andra i 30 § femte stycket avsedda hjälpmedel som använts eller medförts vid brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a § få, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift, förklaras förverkade, om det är påkallat till

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

*förebyggande av brott eller eljest
särskilda skäl föreligga.*

*I stället för egendom som avses
i första eller andra stycket kan
dess värde förklaras förverkat.*

38 §

Om jakt *å* område som är avsatt till nationalpark *så ock* beträffande svenska och norska *lappars rättighet* att jaga i vissa delar av riket *gälla vad särskilt är stadgat.*

Om jakt *på* område som är avsatt till nationalpark *samt* beträffande svenska och norska *samers rätt* att jaga i vissa delar av riket *gälla särskilda bestämmelser.*

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bestämmelserna i 29 a och 30 a §§ skall även gälla vid brott mot föreskrift som avses i 26 a § och som före ikraftträdandet av denna lag har meddelats av Kungl. Maj:t.

2 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1950: 596) om rätt till fiske¹ *dels* att i 2—4 och 21 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 16 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer",

dels att 1, 22, 26, 35, 36, 40 och 41 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 33 a—f, 35 a och 36 a §§ samt närmast före nya 33 a och 33 f §§ två nya rubriker av nedan angivna lydelse.

1 §²

Denna lag avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon.

Denna lag avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon. *I fall som särskilt angivas gäller lagen även svenskt havsfiske utanför fiskezonen.*

¹ Senaste lydelse av
2 § 1967: 184 (jfr 1968: 485)
3 § 1956: 214
4 § 1960: 46
21 § 1960: 46.

² Senaste lydelse 1973: 827 (jfr 1973: 828).

Nuvarande lydelse

Fiskezonen omfattar det havs-område intill åtta nautiska mil eller 14 816 meter utanför territorialgränsen vid Sveriges kuster som *Konungen* bestämmer.

Vad i lagen föreskrives om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen, dock med de begränsningar som föranledas av lagen om kontinentalsockeln.

För område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt, gälla ej bestämmelserna i denna lag, i den mån de strida mot överenskommelsen.

Föreslagen lydelse

Fiskezonen omfattar det havs-område intill åtta nautiska mil eller 14 816 meter utanför territorialgränsen vid Sveriges kuster som *regeringen* bestämmer.

22 §³

Till förekommande av att fiske som är förbehållet innehavare av enskild fiskerätt hindras eller skadas genom fiske som utövas med stöd av stadgande i 6—9 §§ eller 11 § äger *länsstyrelsen* meddela erforderliga föreskrifter rörande längden av de redskap som därvid *må* användas och avståndet mellan dem ävensom *stadga* förbud mot att utsätta skötar, nät eller annat fiskeredskap inom visst avstånd från notvarp som utmärkts med av *länsstyrelsen* fastställt märke.

Länsstyrelsen må ock i annat fall än i första stycket sägs meddela de föreskrifter som erfordras för att förebygga att fiske med fast redskap som utövas med stöd av enskild fiskerätt hindras eller skadas genom fiske som *må* bedrivs utan stöd av sådan rätt.

Till förekommande av att fiske som är förbehållet innehavare av enskild fiskerätt hindras eller skadas genom fiske som utövas med stöd av stadgande i 6—9 § eller 11 § äger *regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer* meddela erforderliga föreskrifter rörande längden av de redskap som därvid *får* användas och avståndet mellan dem ävensom *meddela* förbud mot att utsätta skötar, nät eller annat fiskeredskap inom visst avstånd från notvarp som utmärkts med märke *som fastställts av myndighet som nyss sagts*.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får också i annat fall än i första stycket sägs meddela de föreskrifter som erfordras för att förebygga att fiske med fast redskap som utövas med stöd av enskild fiskerätt hindras eller skadas genom fiske som *får* bedrivs utan stöd av sådan rätt.

26 §⁴

Om fiskevårdsområde, fiske inom nationalpark samt *lapparnas* rätt till fiske i vissa delar av riket *gäller vad särskilt är stadgat*.

Om fiskevårdsområde, fiske inom nationalpark samt *samernas* rätt till fiske i vissa delar av riket *gälla särskilda bestämmelser*.

³ Senaste lydelse 1956: 214.

⁴ Senaste lydelse 1960: 131.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

**Om förhållandet mellan fiskande
inbördes**

33 a §

Ämna flera därtill berättigade fiska i samma vatten och kunna de ej göra detta på en gång, skola de utöva fisket efter den ordning i vilken de kommit till stället. Så länge en fiskande begagnar av honom utsatt fiskeredskap, får annan icke hindra honom i hans fiske.

Fiskeplats får ej uppehållas i onödan. Ej heller får efter avslutad fiske i vattnet kvarlämnas redskap eller del därav eller förankringsanordning eller annat föremål som kan hindra efterföljande fiskande.

I vatten där varje svensk medborgare äger fiska skola utestående redskap och igenkänningsflöten vara märkta med ägarens namn och adress eller med av länsstyrelsen särskilt inregistrerat nummer eller, såvitt gäller redskap som utsatts från registreringspliktigt fiskefartyg, med fartygets registerbeteckning.

Om särskilda skäl föreligga, får regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer för visst område meddela föreskrifter som avvika från första—tredje styckena.

Första—tredje styckena gälla ej, där annat föreskrives enligt 22 eller 24 § eller enligt bestämmelser som avses i 26 §.

33 b §

Varje fiskande skall söka undvika att hans fiskeredskap kommer så nära fiskeredskap, som annan fiskande tidigare utsatt eller börjat utsätta, att fara uppkommer för att redskapen hopsnärjas.

33 c §

Kan fiskeredskap som hopsnärjts med annan tillhörigt fiske-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

redskap ej frigöras eller upptagas utan att redskapen samtidigt upptagas eller skada tillfogas något av dem, skola de fiskande gemensamt skilja och upptaga redskapen.

Envar av de fiskande får, om de övriga ej äro närvarande och icke utan olägenhet kunna tillkallas, själv åtskilja redskapen. Kan fiskande ej skilja redskapen genom att lösa eller kapa eget redskap, får han vidtaga de åtgärder med annans redskap som äro nödvändiga för att åtskilja redskapen. Han är härvid skyldig att förfara så att ägaren av det andra redskapet tillskyndas minsta möjliga skada. Vad han nödgats lösa eller kapa av annans redskap skall han utan onödigt dröjsmål åter sammanknyta. Har redskapet upptagits och på stället kunnat åtskiljas från övriga redskap, skall det jämte fångst som finnes däri omedelbart åter utsättas, om detta finnes vara till ägarens fördel. I annat fall skall den som upptagit redskapet skyndsamt föranstalta om att det samma jämte fångst kommer ägaren till handa.

33 d §

I vatten där varje svensk medborgare äger fiska med krokredskap får fiske med sådant redskap ej bedrivas närmare än 100 meter från redan utsatt storryssa, botten garn, ålhomma, fast laxnät eller liknande fast redskap, som i någon del har större höjd än 1,5 meter, eller från stängvad, om icke ägaren av det fasta redskapet eller stängvaden medgivit det. För att åtnjuta detta skydd skall fast redskap i vardera änden vara utmärkt med en gulmålade stake av minst 1,5 meters höjd över vattenytan och stängvad vara utmärkt med gulmålade bojar. Annat redskap får ej utmärkas på detta sätt.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 e §

Bestämmelserna i 33 a och 33 b §§ gälla även vid fiske från svenskt fartyg på internationellt vatten utanför svensk fiskezon. Bestämmelserna i 33 c § skola jämväl tillämpas på sådant vatten beträffande redskap som utsatts från svenska fartyg.

Om fiskets vård och bedrivande

33 f §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande inom område som avses i 1 § första stycket samt för svenskt havsfiske utanför fiskezonen.

35 §⁵

Den som uppsåtligen anbringar fiskeredskap eller anordning i strid med vad som gäller om fiskådra, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till böter dömes den som

- 1. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 33 a §, även under omständigheter som avses i 33 e § första punkten, eller mot 33 d §,*
- 2. bedriver fiske i uppenbar strid mot 33 b §, även under omständigheter som avses i 33 e § första punkten.*

35 a §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 33 f § dömes, i de fall som särskilt angivas i sålunda meddelad föreskrift, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket, dömes, i de fall

⁵ Senaste lydelse 1969: 339.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

som särskilt angivas i föreskrift meddelad med stöd av 33 f §, till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

36 §⁶

Fångst som någon har erhållit genom brott enligt denna lag och som ej enligt 37 § tredje stycket behållits av fiskerättshavaren skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt.

Fiskeredskap, som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkat, om det är påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligga.

Fångst som någon har erhållit genom annat brott enligt denna lag än överträdelser av 33 a, 33 b eller 33 d § och som ej enligt 37 § tredje stycket behållits av fiskerättshavaren skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt.

Fiskeredskap, som har använts som hjälpmedel vid annat brott enligt denna lag än överträdelse av 33 a § första stycket eller 33 b § får förklaras förverkat, om det är påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligga. Vad som nu har sagts skall äga motsvarande tillämpning på förankringsanordning eller annat föremål som använts vid överträdelse av 33 a § andra stycket.

Första och andra styckena skola, i de fall som särskilt angivas i föreskrift meddelad med stöd av 33 f §, äga motsvarande tillämpning i fråga om fångst som erhållits genom brott mot sålunda meddelad föreskrift samt i fråga om fiskeredskap som använts som hjälpmedel vid sådant brott.

Påträffas i ett parti fisk sådan fisk som enligt föreskrift meddelad med stöd av 33 f § skall förklaras förverkad på den grund att den fångats under otillåten tid eller icke håller föreskrivet minimimått, skall hela partiet förklaras förverkat. Vad som nu har sagts gäller dock ej, om innehavaren av partiet genast på egen bekostnad låter trovärdig person sortera bort den övriga fisken eller om förverkande av hela partiet skulle vara uppenbart obilligt.

I stället för fångsten eller redskapet kan dess värde förklaras förverkat.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 a §

Har någon i strid mot föreskrift som meddelats med stöd av 33 f § till riket infört eller sökt införa fisk eller inom riket saluhållit, utbudit, sålt eller i återförsäljningssyfte köpt fisk som icke håller föreskrivet minimimått, skola 36 § första, fjärde och femte styckena äga motsvarande tillämpning. Härvid skall den fisk som varit föremål för olovlig befattning anses såsom olagligen fångad.

40 §⁷

Brott varom förmäles i 34 eller 35 § må ej, där det endast kränker enskild fiskerätt, åtalas av allmän åklagare med mindre det av målsägande anges till åtal eller statsåklagaren finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat.

För fiske som ingår i fiskevårdsområde må fiskevårdsområdet anses som målsägande.

Delägare i visst fiskevatten skall alltid anses som målsägande i fråga om rätt att beivra där begångna brott mot föreskrifter som meddelats med stöd av 33 f §.

41 §⁸

Talan mot länsstyrelses beslut i ärende, varå 24, 28 eller 29 § äger tillämpning, eller rörande utdömande av vite enligt 32 § föres hos kammarrätten genom besvär inom två månader efter det klaganden erhöll del av beslutet.

Mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag föres talan hos Konungen genom besvär inom tid som sägs i första stycket.

Talan mot beslut enligt denna lag av annan myndighet än regeringen i annat fall än som avses i första stycket föres hos regeringen genom besvär inom tid som sägs i första stycket.

Vederbörande fiskeriintendent är på grund av sin befattning behörig att föra talan i ärende som avses i första eller andra stycket.

Då beslut som länsstyrelse eller kammarrätt meddelar enligt denna lag angår så många att avskrift av beslutet ej lämpligen kan tillställas

Då beslut som myndighet meddelar enligt denna lag angår så många att avskrift av beslutet ej lämpligen kan tillställas envar av

⁷ Senaste lydelse 1960: 131.

⁸ Senaste lydelse 1971: 564.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

envar av dem, skall delgivning ske enligt 17 § delgivningslagen (1970: 428).

dem, skall delgivning ske enligt 17 § delgivningslagen (1970: 428).

Beslut, som avses i 22, 28 och 29 §§, skola lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan, om ej annorlunda förordnas. Om särskilda skäl föreligga, må länsstyrelsen förordna att även beslut, som avses i 31 §, skall lända till omedelbar efterrättelse.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bestämmelserna i 35 § andra stycket, 35 a § samt 36 och 36 a §§ skall även gälla vid brott mot föreskrift som avses i 33 f § och som före ikraftträdandet av denna lag meddelats av Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-02-13

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Lidbom, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Proposition med förslag till ändringar i lagen (1938: 274) om rätt till jakt och lagen (1950: 596) om rätt till fiske

1 Inledning

Den nya regeringsformen (RF) som antogs slutligt av riksdagen under våren 1974 (prop. 1973: 90, KU 1973: 26, rskr 1973: 263, KU 1974: 8, rskr 1974: 19) började tillämpas den 1 januari 1975. De nya reglerna om normgivningsmakten i 8 kap. RF innebär att den samfälliga lagstiftningen försvinner och att de viktigare delarna av normgivningen läggs hos riksdagen ensam och bildar det s. k. primära lagområdet. Till det primära lagområdet har bl. a. förts över huvuddelen av den s. k. ekonomiska normgivningsmakt som enligt 1809 års RF tillkom regeringen. För att regeringen och andra myndigheter — i enlighet med vad som förutsattes vid den nya RF:s tillkomst — i huvudsak skall kunna behålla nuvarande befogenheter att meddela föreskrifter kan riksdagen genom lag delegera kompetens inom vissa delar av det primära lagområdet till regeringen.

Till de i RF uppräknade ämnen beträffande vilka delegation får ske hör jakt och fiske (8 kap. 7 § första stycket). Delegationsmöjligheten är begränsad i bl. a. det avseendet att regeringen inte får meddela föreskrifter om annan rättsverkan av brott än böter. Riksdagen kan emellertid i en delegationslag föreskriva t. ex. frihetsstraff för överträdelse av föreskrifter som regeringen meddelar med stöd av delegationen i lagen, s. k. blankettstraffstadgande (tredje stycket). Riksdagen kan vidare i ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter i visst ämne

medge att regeringen överlåter åt förvaltningsmyndighet eller kommun att meddela bestämmelser i ämnet (11 §).

En utförligare redogörelse för den nya RF:s regler om normgivningsmakten m. m. finns i den till riksdagen nyligen överlämnade propositionen (1975: 8) om följdlagstiftning med anledning av den nya rege- ringsformens bestämmelser om normgivning, till vilken hänvisas. I jord- bruksdepartementet har utarbetats förslag till sådana ändringar i lagen (1938: 274) om rätt till jakt (jaktlagen) och lagen (1950: 596) om rätt till fiske (fiskerättslagen) som behövs för anpassning till reglerna i nya RF om normgivningsmaktens fördelning. Vidare föreslås några änd- ringar i de båda lagarna av rent redaktionell karaktär. Jag avser nu att ta upp hithörande frågor.

2 Gällande bestämmelser

Jaktlagen (1938: 274, ändrad senast 1974: 1069) innehåller de civil- rättsliga delarna av jaktlagstiftningen. Den reglerar sålunda bl. a. vem som har jakträtt och ger regler om jakträttens innebörd, jaktvårdsom- råde, jaktvårdsavgift, jaktkort m. m. I det följande redovisas endast så- dana bestämmelser som berörs av de föreslagna ändringarna.

Beträffande område där det finns stam av vildkanin eller vildmink får länsstyrelsen förordna att jakt skall bedrivas efter sådant djur för att utrota stammen. Jakten skall utövas av jägare som länsstyrelsen sär- skilt utsett. När länsstyrelsen förordnar om sådan jakt, får den också meddela de undantag från bestämmelserna i lagen som behövs för jaktens ändamålsenliga bedrivande. Länsstyrelsen får också bestämma hur det skall förfaras med djur som dödas eller fångas vid jakten (24 § 3 mom.).

Enligt 26 § 1 mom. kan bl. a. lappfogde eller tillsynsman vid lapp- väsendet beträffande viss mark påfordra uppvisande av jaktkort. Enligt 2 mom. i samma paragraf är svensk och norsk same befriad från att erlægga jaktvårdsavgift beträffande den rätt att jaga som enligt särskilda bestämmelser kan tillkomma honom. Sådan jakträtt har getts åt samerna enligt rennäringslagen (1971: 437) och lagen (1972: 114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning. Erinran om svenska och norska samers ifrågavarande rätt görs också i 38 §.

Enligt 27 § förs talan mot vissa beslut av länsstyrelse som rör bil- dande av jaktvårdsområde eller föreläggande för jakträttsinnehavaren att vidta skadeförebyggande åtgärder eller förordnande om tvångsjakt på hans mark hos kammarrätten genom besvär. Talan mot övriga beslut av länsstyrelse enligt lagen förs hos regeringen genom besvär.

Den som olovligen jagar på annans jaktområde döms för olovlig jakt till böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet att anse som

grovt kan straffet bli fängelse i högst ett år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om jakten avsett sällsynt eller värdefullt villebråd eller om den bedrivits vanemässigt eller i större omfattning eller skett med otillåten hjälp av motorfordon eller annat motordrivet forskaffningsmedel (28 §). I 30 § finns förverkandebestämmelser. Enligt femte stycket kan vapen, ammunition, annat jaktredskap, hund, motorfordon, annat motordrivet forskaffningsmedel och släpfordon som använts eller medförts som hjälpmedel vid olovlig jakt under vissa förutsättningar förklaras förverkade.

Jaktstadgan (1938: 279, omtryckt 1967: 769, ändrad senast 1974: 1072) innehåller bestämmelser om fridlysning, jaktmedel, hundförbud, särskild jakttid m. m. för jakt efter älg, hjort och rådjur, särskilda bestämmelser om vissa rovdjur, skottpengar och om kronans villebråd. Stadgan innehåller också tillämpningsbestämmelser till vissa regler i jaktlagen och vissa bestämmelser om handel och annan hantering med vilt som syftar till att underlätta kontrollen av fridlysningsbestämmelsernas efterlevnad.

Enligt jaktstadgans ansvarsbestämmelser döms den som jagar, fångar eller dödar djur under tid då djuret är fridlyst eller förstör bävers boplats eller dammbyggnad eller tar eller förstör fridlyst fågels ägg eller bo för olaga jakt till böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet att anse som grovt döms till fängelse i högst ett år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om björn, varg, järv, lo, örn, älg, hjort eller rådjur eller annat sällsynt eller värdefullt villebråd påskjutits, sårats, dödats eller fångats vid jakten eller om jakten bedrivits vanemässigt eller i större omfattning (28 § 1 mom.). Den som, utan att det är fråga om jakträttsinnehavarens rätt att behålla trafikskadat vilt, behåller älg, hjort eller rådjur som anträffats som fallvilt under tid då djuret är fridlyst, döms såsom för olaga jakt efter sådant djur (28 § 3 mom. första stycket). Såsom för olaga jakt döms också den som hjälper till med att slakta, forsla, bereda eller på annat sätt ta hand om djur som under tid då djuret var fridlyst fångats eller, i annat fall än då det är fråga om jakträttsinnehavarens rätt till trafikskadat vilt, dödats. Detsamma gäller den som tar emot, bjuder ut, köper eller överlåter djuret eller del därav. Om gärningsmannen inte insåg eller hade skälig anledning anta att djuret fångats eller dödats under tid då det var fridlyst, skall han dock inte dömas till ansvar (28 § 3 mom. andra stycket). Den som i strid mot gällande förbud tar befattning med skinn av björn, varg, järv, lo, bäver, vit fjällräv eller utter döms såsom för olaga jakt efter sådant djur, om gärningen inte är belagd med strängare straff i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling (28 § 3 mom. tredje stycket). Den som i strid mot bestämmelse i jaktstadgan använder forskaffningsmedel vid jakt, döms till böter eller fängelse i högst sex månader (29 § 3 mom.). Löper hund lös i mark där hund-

förbud råder till skydd för viss djurart, döms hundens ägare eller innehavare till böter eller fängelse i högst sex månader (29 § 5 mom.). Övriga brott mot jaktstadgan bestraffas med böter, antingen omedelbart i penningar eller som dagsböter. Om barn under femton år begår förseelse mot stadgan, svarar vårdnadshavaren för förseelsen, såvida det inte kan visas att den skett utan hans vetskap eller att han gjort vad på honom ankommit för att förhindra förseelsen (33 §).

Djur, skinn, bo eller ägg som någon har erhållit genom brott som avses i 28 § 1—3 mom. eller 29 § 2—4 mom. skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart obilligt. Vapen, ammunition, annat jakt- och fångstredskap, hund, motorfordon, annat motordrivet fortkäffningsmedel och släpfordon som använts eller medförts som hjälpmedel vid nyssnämnda brott får förklaras förverkade, om det är påkallat till förebyggande av brott eller annars särskilda skäl föreligger. I stället för sådan egendom kan dess värde förklaras förverkat (30 §).

Allmänna jakttider bestäms i en årligen utfärdad *jakttidskungörelse* (senaste kungörelse i ämnet 1974: 554).

För att få medel att ersätta skador som förorsakas av älg, bl. a. på gröda, uttas allt sedan jaktlagens tillkomst en älgavgift för älg som fälls inom riket. Riktlinjerna för älgavgiftens uttagande har godkänts av riksdagen, men de närmare bestämmelserna har utfärdats i administrativ ordning. Gällande regler finns i *kungörelsen* (1965: 260) *om älgavgift m. m.* (prop. 1965: 19, JoU 1965: 4, rskr 1965: 144). Älgavgiftens storlek fastställs årligen av statens naturvårdsverk. Beloppet skall vara lägst 30 och, om regeringen inte bestämmer annat, högst 200 kr. Avgifterna erläggs till länsstyrelsen. Älgavgifter som inflyter inom ett län bildar en älgskadefond som förvaltas av länsstyrelsen. För länen finns en gemensam regleringsfond som förvaltas av kammarkollegiet. Regeringen beslutar om överföring av medel från älgskadefond till regleringsfonden. Av liknande karaktär med hänsyn till sitt syfte är *kungörelsen* (1970: 890) *om ersättning för skada av kronhjort, m. m.* (prop. 1970: 165, JoU 1970: 53, rskr 1970: 413). För varje kronhjort som fälls inom riket utgår en kronhjortsavgift som skall betalas till länsstyrelsen. Avgiften tillförs jaktvårdsfonden.

Fiskerättslagen (1950: 596, ändrad senast 1973: 1156) innehåller vid sidan av den samtidigt utfärdade lagen (1950: 595) om gräns mot allmänt vattenområde de viktigaste civilrättsliga bestämmelserna i fråga om fiske. Huvudsyftet med fiskerättslagen angavs vid dess tillkomst vara *dels* att främja fiskevården, *dels* att skapa sådana regler i fråga om rätten att bedriva fiske av olika slag och på olika vatten som innebär en rättvis avvägning mellan olika fiskaregruppers intressen och samtidigt fyller rimliga anspråk på enhetlighet och klarhet (prop. 1950: 60 s. 24). Fiskerättslagen avser enligt 1 § rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon. Fiskezonen omfattar det havsom-

råde intill åtta nautiska mil eller 14 816 meter utanför territorialgränsen vid Sveriges kuster som regeringen bestämmer. Enligt sista stycket i 1 § gäller inte lagens bestämmelser för område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt, i den mån lagens bestämmelser strider mot överenskommelsen. I 16 § finns bestämmelser om fiske i enskilt vatten i Väneren. Rätten till ålrevsfiske i annans enskilda vatten är beroende av särskilt tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd får inte meddelas åt annan än den som utövar fiske yrkesmässigt (första punkten). Enligt andra punkten kan länsstyrelsen förklara fiske efter siklöja och nors med finmaskad not fritt i vissa notvarp, bl. a. utanför öppen strand. Fiske efter siklöja och nors med finmaskat nät som utgör rörligt redskap är fritt utanför öppen strand på större djup än åtta meter (tredje punkten). Länsstyrelsen får meddela närmare föreskrifter om fiske efter siklöja och nors enligt andra och tredje punkterna (16 § andra stycket). Enligt 22 § får länsstyrelsen meddela sådana inskränkningar i fiske som annars skulle vara fritt, som behövs för att bereda de enskilda fiskerättsägarna ett starkare skydd. Länsstyrelsen fastställer också märke med vilket notvarp skall vara utmärkt för att åtnjuta skydd (22 § första stycket). I 26 § finns en hänvisning motsvarande den i 38 § jaktlagen om samernas rätt till fiske i vissa delar av riket på grund av särskilda bestämmelser. I 26 § erinras även om att särskilda regler gäller om fiskevårdsområde. Med hänvisningen åsyftas lagen (1960: 130) om fiskevårdsområden. Bestämmelser om ansvar finns i 34 och 35 §§, om förverkande i 36 §, om åtal i 40 § och om besvär i 41 §. Talan mot länsstyrelses beslut om hur fisket skall nyttjas, när fiske hör till blott en fastighet som innehas med samäganderätt och fastigheten inte utgörs av enbart fiske, om hur fiskådra skall gå och om utdömande av vite förs hos kammarrätten. Mot annat beslut av länsstyrelse enligt lagen förs talan hos regeringen. Beslut av länsstyrelse och kammarrätt får i vissa fall delges enligt delgivningslagens (1970: 428) bestämmelser om kungörelsedelgivning (41 § fjärde stycket).

Fiskeristadgan (1954: 607, omtryckt 1973: 150, ändrad senast 1974: 475) innehåller huvudsakligen administrativa bestämmelser om fiskets vård och bedrivande inom rikets vattenområden. Dess huvudsyfte är att bevara och förbättra fiskbeståndet och att ge lämpliga regler för fiskets bedrivande (prop. 1954: 183 s. 25). Vissa bestämmelser i stadgan gäller även vid fiske från svenskt fartyg på internationellt vatten (23 §). Lokala bestämmelser om fiskets vård och bedrivande meddelas i stor utsträckning av länsstyrelserna (14 §). *Fiskeristadgan* innehåller också förbud mot införsel och försäljning m. m. av fisk (24—29 §§). Dessa bestämmelser har tillkommit för att underlätta kontrollen av efterlevnaden av reglerna om fredningstid och minimimått. Införselförbuden har också ansetts befogade med hänsyn till de svenska fiskarnas intresse att fisk, som de själva inte får fånga, inte bör få importeras.

Gällande förbud mot införsel av kräftor har också det speciella syftet att ingå såsom ett led i kampen mot kräftpestens spridning (jfr prop. 1954: 183 s. 141).

I 3—5 a §§ fiskeristadgan finns allmänna regler om förhållandet mellan fiskande inbördes. Dessa bestämmelser är delvis av fiskerättslig karaktär och har ansetts inte böra ändras utan riksdagens hörande (3LU 1954: 28 s. 72). I 3 § första stycket ges en allmän regel för det fall att flera fiskeberättigade skall fiska i samma vatten men inte kan fiska på en gång. I sådant fall skall den som kom först till platsen ha företräde. Enligt andra stycket är det förbjudet att onödigt uppehålla fiskeplats eller att efter avslutat fiske i vattnet kvarlämna redskap m. m. Utestående redskap och igenkänningsflöten som använts i vatten där varje svensk medborgare får fiska skall vara märkta med ägarens namn och adress eller av länsstyrelsen särskilt inregistrerat nummer eller, såvitt gäller redskap som utsatts från registreringspliktigt fiskefartyg, med fartygets registerbeteckning. Enligt sista stycket gäller inte bestämmelserna i 3 § om andra regler föreskrivits i eller med stöd av annan författning eller om länsstyrelsen med stöd av bemyndigandet i 14 § föreskrivit annat i lokala bestämmelser. De bestämmelser som här avses är i huvudsak 22 och 24 §§ fiskerättslagen och lagen (1960: 130) om fiskevårdsområden (prop. 1954: 183 s. 35). Enligt vad föredragande departementschefen anförde vid undantagsbestämmelsens tillkomst får lokala bestämmelser inte ges ett sådant innehåll att de står i strid mot den allmänna principen i 3 § (prop. 1954: 183 s. 36).

Enligt 4 § skall varje fiskande försöka undvika att hans fiskeredskap kommer så nära fiskeredskap som annan fiskande tidigare satt ut eller börjat sätta ut att fara uppkommer för att redskapen hopsnärjs. I 5 § ges regler om hur det skall förfaras om fiskeredskap hopsnärjts och om rätt för den fiskande att i en sådan situation vidta vissa åtgärder med annans redskap. Enligt 15 a §, som tillades år 1973 (prop. 1973: 9, JoU 1973: 8, rskr 1973: 88), råder generellt förbud mot fiske med krokredskap inom 100 meter från större fast redskap eller stångvad. För att åtnjuta detta skydd skall redskapet vara utmärkt på visst sätt. Bestämmelserna i 3 och 4 §§ gäller även vid fiske från svenskt fartyg på internationellt vatten, och reglerna i 5 § skall tillämpas också på sådant vatten beträffande redskap som satts ut från svenskt fartyg (23 §). Fiskeristadgans ansvarsbestämmelser finns i 30 och 31 §§. Till böter eller fängelse i högst sex månader för olaga fiske döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 1) i stadgan föreskrivna förbud mot fiske med harka, ljuster o. d. (6 §), mot trålfiske (7 §), mot fiske utan tillstånd med sprängämne, dövande eller giftigt ämne, elektrisk ström eller med skjutvapen (8 §) samt mot att under fredningstid ha redskap utestående i fiskevatten (21 §) eller mot bestämmelserna om fredningstider (9 §) eller minimimått (10 §), i fråga om brott mot 8 och

10 §§ även vid fiske på internationellt vatten, 2) förbud som meddelats av länsstyrelse med stöd av 14 § första stycket mot fiske under viss tid eller fångst av fisk som inte håller visst minimimått samt 3) förbud mot fiske som meddelats för visst område i anledning av företag enligt vattenlagen (1918: 523) eller motsvarande äldre lag. Den som med uppsåt att bedriva eller främja olaga fiske vid färd på fiskevatten medför harka, ljuster, ämne som avses i 8 § eller anordning för fiske med elektrisk ström eller lägger ut ämne eller anordning som nyss nämnts i vatten, döms till ansvar för förberedelse enligt 23 kap. brottsbalken (30 § andra stycket). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 och 5 a §§, i fråga om 3 § även vid fiske på internationellt vatten, eller mot vissa andra angivna bestämmelser i fiskeristadgan döms enligt 31 § till böter. Till samma straff döms den som bedriver fiske i uppenbar strid mot bestämmelsen i 4 §, även i det fall att fisket ägt rum på internationellt vatten. För försök till brott mot införselbuden i 24 § döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken (31 § sista stycket). Förverkandebestämmelser finns i 32 och 33 §§. Fångst, som någon har erhållit vid olaga fiske eller genom brott mot andra lokala bestämmelser än förbud mot fiske under viss tid eller fångst av fisk som inte håller visst minimimått, skall förklaras förverkad, om det inte är uppenbart obilligt (32 § första stycket). Påträffas i ett parti fisk sådan fisk som enligt första stycket skall förklaras förverkad därför att den fångats under otillåten tid eller inte håller föreskrivet minimimått skall, såvida inte innehavaren av partiet genast på egen bekostnad låter trovärdig person fränsortera den övriga fisken, också denna fisk förklaras förverkad, om det inte är uppenbart obilligt (32 § andra stycket). Fiskeredskap som har använts som hjälpmedel vid olaga fiske, vid straffbelagd förberedelse till sådant brott eller vid överträdelse av 3 § andra eller tredje stycket eller 5 a § eller som använts i strid mot sådan lokal bestämmelse beträffande vilken överträdelse inte rubriceras som olaga fiske får förklaras förverkat, om det är påkallat till förebyggande av brott eller annars särskilda skäl föreligger (32 § tredje stycket). I stället för fångsten eller redskapet kan dess värde förklaras förverkat (32 § fjärde stycket). Finnes någon ha till riket olovligen infört eller försökt införa fisk i strid mot införselbud enligt 24 § eller har han inom riket saluhållit, utbudit, sålt eller i återförsäljningssyfte köpt fisk som inte håller i 10 § föreskrivet minimimått i strid mot bestämmelserna i 26—28 §§, skall vad i 32 § första, andra och fjärde styckena föreskrivs äga motsvarande tillämpning, varvid den fisk som varit föremål för olovlig befattning skall anses såsom olagligen fångad (33 §). Enligt 39 § skall delägare i visst fiskevatten alltid anses som målsägande i fråga om rätt att beivra där begångna brott.

Vid sidan av fiskeristadgan och av länsstyrelsen med stöd av denna meddelade lokala bestämmelser finns flera i administrativ ordning ut-

färdade författningar som avser fiskets vård och bedrivande. De grundar sig ofta på internationella överenskommelser. Ansvarsbestämmelser med böter eller fängelse i högst sex månader i straffskalan och förverkandebestämmelser finns i följande författningar, nämligen 1) *kungörelsen* (1933: 282, ändrad senast 1973: 209) *med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen* (8 och 9 §§), 2) *kungörelsen* (1949: 97, ändrad senast 1970: 198) *med vissa bestämmelser rörande lax- och laxöringsfisket i Idefjorden och Svinesund m. m.* (11 och 12 §§), 3) *kungörelsen* (1952: 752, ändrad senast 1970: 199) *angående fiske med räktrål efter djuphavsräka* (4 och 5 §§), 4) *kungörelsen* (1955: 45, ändrad senast 1970: 200) *med särskilda bestämmelser rörande fiske med vad eller not längs svenska kusten av Öresund* (4 och 5 §§) och 6) *kungörelsen* (1965: 500, omtryckt 1971: 837, ändrad senast 1974: 1022) *om bestämmelser angående storleken av nätmaskor i fiskeredskap och minimimått på fisk m. m.* (6 och 7 §§). Förverkandebestämmelse finns också i 13 § *kungörelsen* (1932: 370, ändrad senast 1970: 196) *med föreskrifter till förebyggande av kräftpestens spridning.*

3 Föredraganden

Jaktlagen och fiskerättslagen innehåller de civilrättsliga delarna av jakt- resp. fiskelagstiftningen. I jakt- och fiskeristadgorna finns administrativa bestämmelser av sådan art att de ansetts kunna utfärdas av Kungl. Maj:t med stöd av 89 § i 1809 års regeringsform.

Jaktstadgan innehåller bestämmelser om fridlysning, jaktmedel och licensjakt och andra bestämmelser om jaktens bedrivande för att tillgodose allmänna intressen. Stadgan innehåller också tillämpningsbestämmelser till vissa regler i jaktlagen och vissa bestämmelser om handel och annan hantering med vilt som syftar till att underlätta kontrollen av fridlysningsbestämmelsernas efterlevnad. Bland övriga författningar på jaktens område som har anknytning till jaktstadgan och som har utfärdats av Kungl. Maj:t kan nämnas kungörelserna (1965: 260) om älgavgift m. m. och (1970: 890) om ersättning för skada av kronhjort, m. m. samt jaktidskungörelsen (1974: 554).

Fiskeristadgan innehåller administrativa bestämmelser om fiskets vård och bedrivande. Vissa av bestämmelserna avser förbud mot införsel och försäljning m. m. av fisk och har till huvudsyfte att underlätta kontrollen av efterlevnaden av stadgans regler om fredningstid och minimimått. Lokala bestämmelser om fiskets vård och bedrivande meddelas i stor utsträckning av länsstyrelserna på grund av bemyndigande enligt 14 § fiskeristadgan. Vidare finns vid sidan av fiskeristadgan flera andra av Kungl. Maj:t utfärdade författningar som rör fiskets vård och bedrivande och som ofta grundar sig på internationella

överenskommelser. I en särskild författning meddelas föreskrifter till förebyggande av kräftpestens spridning.

Enligt den nya RF faller huvuddelen av de i administrativ ordning utfärdade bestämmelserna om jaktens och fiskets vård och bedrivande under riksdagens primära lagområde. Bestämmelserna i fråga är emellertid delegeringsbara. I 8 kap. 7 § punkt 4 RF anges att regeringen efter bemyndigande i lag kan besluta föreskrifter som avser jakt och fiske. Enligt min mening bör regeringen och underordnade förvaltningsmyndigheter för framtiden i det väsentliga ha samma befogenheter att besluta föreskrifter om jaktens och fiskets vård och bedrivande som de hittills har ansetts ha. Detta förutsattes också vid den nya RF:s tillkomst (prop. 1973: 90 s. 313). Härtill kommer att det ofta rör sig om detaljerade bestämmelser som kan behöva ändras med korta mellanrum. Från lagteknisk synpunkt anser jag det lämpligt att de behövliga bemyndigandena tas in i jaktlagen resp. fiskerättslagen. Genom bemyndigandebestämmelserna bör den normgivningsrätt som i fortsättningen skall tillkomma regeringen på området i möjligaste mån preciseras. Samtidigt bör bemyndigandena utformas på sådant sätt att de ger tillräckligt underlag för de föreskrifter som har meddelats i jakt- och fiskeristadgorna och i övriga av regeringen utfärdade författningar rörande jakt och fiske.

Jag är medveten om att åtskilliga av de bestämmelser som nu finns i jakt- och fiskeristadgorna är av sådant allmänt intresse att riksdagen kan ha intresse att yttra sig, innan de ändras i mera betydelsefulla avseenden. När fiskeristadgan utfärdades år 1954 och jaktlagstiftningen i väsentliga delar ändrades år 1967 hördes riksdagen beträffande de föreslagna stadgebestämmelserna. Därvid erinrade dock föredragande departementschefen i båda fallen om att stadgans innehåll var av den art att riksdagens medverkan inte krävdes i och för sig. I fråga om 1967 års ändringar i jaktstadgan framhölls bl. a. att dessa i många fall hade samband med samtidigt företagna lagändringar och i några fall tilldragit sig särskilt intresse hos remissinstanserna eller i den allmänna debatten (prop. 1967: 136 s. 9). Beträffande fiskeristadgan anförde departementschefen liknande skäl för att riksdagens yttrande inhämtades beträffande stadgeförslaget men betonade samtidigt att i framtiden sådana ändringar i stadgan som inte var av mera genomgripande art borde få vidtas utan att riksdagens yttrande inhämtades (prop. 1954: 183 s. 23). Tredje lagutskottet hade ingen erinran mot departementschefens nämnda uttalande men underströk angelägenheten av att riksdagen fick tillfälle att yttra sig om mera betydelsefulla ändringar i fiskeristadgan. Bland de bestämmelser i stadgan som inte borde ändras utan riksdagens hörande nämnde lagutskottet reglerna i 3—5 §§ om förhållandet mellan fiskande inbördes (3LU 1954: 28 s. 72). Riksdagens yttrande inhämtades också i samband med vissa år 1973 genomförda ändringar i fiskeristadgan såvitt avsåg bl. a. bestämmelserna om skydd

för fiske med fast redskap och märkning av utestående redskap (prop. 1973: 9, JoU 1973: 8, rskr 1973: 88). Jag vill i detta sammanhang erinra om att regeringen även efter den nya RF:s införande kan inhämta riksdagens yttrande över författningar som formellt beslutas av regeringen ensam, utan att regeringen därmed avhänder sig sin formella normgivningskompetens (prop. 1973: 90 s. 322). För egen del anser jag det vara angeläget att, även om regeringen erhåller begärda bemyndiganden, riksdagens yttrande inhämtas innan från politisk synpunkt betydelsefulla ändringar görs i jakt- och fiskeristadgorna. Jag kan nämna att jag senare denna dag avser att föreslå regeringen att inhämta riksdagens yttrande över riktlinjerna för älgvården. I sammanhanget kan också erinras om att riksdagen enligt 8 kap. 14 § RF alltid genom lag kan besluta föreskrifter också på sådana områden som faller inom regeringens kompetensområde. I fråga om fiskereglerna föreslår jag att den normgivningsrätt som nu tillkommer regeringen på området begränsas i visst avseende. Jag avser därvid de i fiskeristadgan intagna reglerna om förhållandet mellan fiskande inbördes, beträffande vilka, som jag nyss har nämnt, riksdagen har förbehållit sig att bli hörd innan de ändras. Med hänsyn till de ifrågavarande bestämmelsernas innehåll föreslår jag att de förs över från fiskeristadgan till fiskerättslagen.

Jag skall i det följande närmare beröra vilka ändringar i jakt- och fiskerättslagarna som bör ske för att anpassa lagstiftningen på området till de nya reglerna om normgivningsmakten.

Jaktlagen. I jaktlagen föreslår jag att tre nya paragrafer, 26 a, 29 a, och 30 a, införs. Den nya 26 a § föreslås innehålla ett bemyndigande för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fridlysning, jakttider och jaktmedel samt de föreskrifter i övrigt som behövs för att jakt och viltskydd skall kunna bedrivas på ett sätt som tillgodoser såväl allmänna som enskilda intressen. Ett sådant bemyndigande bör enligt min mening ge tillräckligt underlag förutom för bestämmelserna i jaktstadgan också för övriga av regeringen utfärdade jaktförfattningar. I paragrafen bör vidare upptas en bestämmelse, varigenom regeringen bemyndigas att också i fortsättningen besluta om älg- och kronhjortsavgifter.

Till regeringen får enligt den nya RF aldrig delegeras rätt att meddela föreskrifter om annan rättsverkan av brott än böter. Riksdagen kan dock i en lag med bemyndigande för regeringen föreskriva även annan rättsverkan än böter för överträdelse av föreskrifter som regeringen har neddelat med stöd av bemyndigandet (s. k. blankettstraffstadgande). Enligt jaktstadgan kan påföljden för olaga jakt och vissa andra brott mot bestämmelser i stadgan bli böter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är att anse som grovt, fängelse i högst ett år. Vidare finns i jaktstadgan bestämmelser om förverkande. Den nya 29 a § föreslås få karaktären av ett blankettstraffstadgande. Paragrafen bör ge

möjlighet att till böter eller fängelse i högst sex månader döma den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a §, i de fall som särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift. Är brottet att anse som grovt bör kunna dömas till fängelse i högst ett år, i de fall som särskilt anges i sådan föreskrift. I anslutning till bestämmelse i 33 § jaktstadgan om vårdnadshavares ansvar bör i 29 a § vidare tas in en bestämmelse om skyldighet för den som har vårdnaden om barn under femton år att svara för förseelse som barnet begått mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a §. Sådant ansvar bör åligga vårdnadshavaren i de fall som särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift, om det inte kan visas att förseelsen skett utan hans vetskap eller att han gjort vad på honom ankommit för att hindra förseelsen. Någon saklig ändring i fråga om jaktstadgans straffbestämmelser är f. n. inte avsedd. Fängelse skall sålunda ingå i straffskalan endast för de brott där det i dag kan komma i fråga. Brottrekvisiten skall stå kvar i stadgan, men beträffande påföljd med fängelse i skalan skall hänvisning ske till föreskrifterna om ansvar i 29 a § i jaktlagen. Med visst undantag finns inte något subjektivt rekvisit angivet i de ifrågavarande straffbestämmelserna i jaktstadgan, men det torde vara ställt utom tvivel att ansvar också kan ådömas vid oaktsamhet (jfr i fråga om olovligt och olaga fiske prop. 1969: 42 s. 50).

Den föreslagna 30 a § innebär ett slags blankettbestämmelse såvitt avser förverkande. Djur, skinn, bo eller ägg som någon har erhållit genom brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a § skall, i de fall som särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift, förklaras förverkat, om det inte är uppenbart obilligt. Fångstredskap och andra hjälpmedel som avses i 30 § femte stycket jaktlagen och som använts eller medförts vid brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 26 a § får, i de fall som särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift, förklaras förverkade, om det är påkallat till förebyggande av brott eller annars särskilda skäl föreligger. I stället för sådan egendom som nämnts kan dess värde förklaras förverkat. Förslaget innebär att jaktstadgans förverkandebestämmelser flyttas över till jaktlagen. I stadgan avses en hänvisning ske till 30 a § i jaktlagen.

Enligt RF är det inte tillåtet att riksdagen delegerar normgivningsbefogenheter med generell tillämpbarhet direkt till en regeringen underordnad förvaltningsmyndighet. En sådan delegation måste alltid ske till regeringen. Riksdagen kan emellertid i en sådan delegation bemyndiga regeringen att i sin tur överlämna till förvaltningsmyndighet att utöva dess befogenhet. Detta sker antingen så att riksdagen bemyndigar regeringen att utse den myndighet som skall komma i fråga eller så att myndigheten anges i bemyndigandet men det läggs i regeringens hand att avgöra om något överlämnande till den myndigheten skall ske. Däremot tillåter RF att riksdagen direkt till förvaltningsmyndighet överlåter att

besluta i särskilt fall. Enligt 24 § 3 mom. jaktlagen kan länsstyrelsen beträffande område där det finns stam av vildkanin eller vildmink förordna om jakt för att utrota stammen, och länsstyrelsen får i samband med sådan jakt meddela de undantag från bestämmelserna i lagen som behövs för jaktens ändamålsenliga bedrivande. Länsstyrelsen får också bestämma hur det skall förfaras med djur som dödas eller fångas vid jakten. Eftersom de befogenheter som enligt momentet ankommer på länsstyrelsen i vart fall till en del får anses ha generell tillämpbarhet, bör bemyndigandet i stället ges till regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Fiskerättslagen. I fråga om fiskerättslagen föreslår jag följande ändringar och tillägg. 1 § fjärde stycket innehåller en föreskrift att lagens bestämmelser inte gäller för område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt, i den mån de strider mot överenskommelsen. Formuleringen kan ge intryck av att en sådan överenskommelse automatiskt blir en del av den svenska rättsordningen i och med att den ingås. Då detta är oförenligt med grundsatser som förutsätts i nya RF:s regler om riksdagens medverkan vid ingående av internationella överenskommelser, föreslår jag att ifrågavarande bestämmelse i 1 § fjärde stycket, som endast är av informativ karaktär, upphävs. Som förut har nämnts bör de nuvarande bestämmelserna i 3—5 a §§ fiskeristadgan om förhållandet mellan fiskande inbördes flyttas över till lagen. Jag föreslår att de med egen rubrik förs in i fiskerättslagen och betecknas som 33 a—e §§. Därefter föreslås följa en ny rubrik om fiskets vård och bedrivande, omedelbart följd av en som 33 f betecknad paragraf med allmänt bemyndigande för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon samt för svenskt havsfiske utanför fiskezonen. Bemyndigandet är avsett att täcka de föreskrifter som finns i de hittills utfärdade kungörelserna om fiskets vård och bedrivande, inräknat även kungörelsen med föreskrifter till förebyggande av kräftpestens spridning. Tillägget avseende svenskt fiske utanför fiskezonen föranleds av att vissa av de administrativa utfärdade bestämmelserna gäller utanför fiskerättslagens geografiska räckvidd enligt 1 §, dvs. Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon, och är tillämpliga också för svenskt havsfiske på internationellt vatten utanför fiskezonen. I samband härmed bör ett motsvarande tillägg göras i 1 § första stycket. Bemyndigandet gör det sålunda möjligt för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om inskränkning i svenskt fiske på internationellt vatten, om det behövs t. ex. för att bevara fiskbestånd eller annars för att främja fisket. Det kan t. ex. uppkomma behov att i anledning av internationell överenskommelse om fångstkvotering inom visst havsområde ge föreskrifter om begränsning av

svenskt fiske inom området och fördelning av fisket där mellan svenska fiskefartyg.

Straffbestämmelserna till de från fiskeristadgan överförda bestämmelserna om förhållandet mellan fiskande inbördes innehåller endast böter i straffskalan och kan lämpligen läggas till som ett andra stycke i 35 §. Vidare föreslås att ett blankettstraffstadgande införs och att det betecknas som 35 a §. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall till böter eller fängelse i högst sex månader kunna dömas den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 33 f §, i de fall då detta särskilt anges i sålunda meddelad föreskrift. Vidare skall den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits sådan påföljd, dömas till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken, i de fall som särskilt anges i föreskrift meddelad med stöd av bemyndigandebestämmelsen i 33 f §. Härigenom blir det möjligt att liksom hittills döma till böter eller fängelse i högst sex månader för olaga fiske och för försök därtill samt för andra brott mot administrativa fiskebestämmelser, beträffande vilka f. n. fängelse ingår i straffskalan. De speciella brottsbeskrivningarna bör få stå kvar i resp. administrativa författning, varvid hänvisning bör ske till föreskrifterna om ansvar i 35 a § i fiskerättslagen, om strängare påföljd än böter kan ifrågakomma. Jag avser att senare föreslå regeringen de ändringar i de administrativa författningarna som kan behövas. De föreslagna ändringarna i fiskeförfattningarnas ansvarsbestämmelser innebär ingen saklig ändring.

Förverkandebestämmelserna i de av regeringen utfärdade fiskeförfattningarna kan lämpligen föras över dels till 36 §, som innehåller fiskerättslagens nuvarande förverkanderegler, och dels till en ny 36 a §. Därvid föreslås att förverkandereglerna i 36 § första och andra styckena i behövlig utsträckning görs tillämpliga i fråga om brott mot de föreskrifter om förhållandet mellan fiskande inbördes som enligt vad jag nyss föreslagit skall överflyttas till lagen. I paragrafens tredje stycke bör intas en bestämmelse att förverkandereglerna i första och andra styckena skall, i de fall som särskilt anges i föreskrift som meddelats med stöd av bemyndigandebestämmelsen i 33 f §, äga motsvarande tillämpning i fråga om fångst som erhållits genom brott mot sålunda meddelad föreskrift samt i fråga om fiskeredskap som använts som hjälpmedel vid sådant brott. Jag föreslår vidare att i ett nytt fjärde stycke tas in bestämmelserna i 32 § andra stycket fiskeristadgan om förverkande i vissa fall av fisk som inte fränsorterats från fisk som fångats under otillåten tid eller inte håller föreskrivet minimimått. I den nya 36 a § föreslås bli intagna föreskrifter motsvarande nuvarande bestämmelser i 33 § fiskeristadgan om förverkande i vissa fall vid otillåten införsel eller försäljning inom riket m. m. av fisk som inte håller föreskrivet minimimått.

Föreskriften i 39 § fiskeristadgan att delägare i visst fiskevatten i fråga om beivrande av brott mot stadgan som sker på hans vatten alltid har de befogenheter som enligt rättegångsbalken tillkommer målsägande bör med hänsyn till sin karaktär av rättegångsföreskrift tas in i lag. Den kan lämpligen föras in som ett nytt tredje stycke i 40 § fiskerättslagen.

I 16 och 22 §§ finns bemyndiganden för länsstyrelsen att fatta beslut av normgivningskaraktär. Av skäl som jag nämnt i fråga om motsvarande fall i jaktlagen bör bemyndigandena i stället avse regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Slutligen föreslår jag vissa konsekvensändringar och ändringar av rent redaktionell karaktär i fiskerättslagen.

Lagändringarna i jakt- och fiskerättslagarna bör träda i kraft snarast.

Straff- och förverkandebestämmelserna i de nya lagbestämmelserna gäller enligt ordalydelsen endast föreskrifter som har beslutats av regeringen med stöd av de nya bestämmelserna eller av förvaltningsmyndighet efter regeringens bemyndigande. Självfallet skall emellertid åsidosättande av motsvarande äldre föreskrifter allttjämt vara underkastat straffansvar och kunna medföra förverkande. Detta bör föranleda särskilda övergångsbestämmelser.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga inom jordbruksdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt,
2. lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.